

Romeo és Júlia

Shakespeare-tragédiával nyitotta évadiát a Szegedi Nemzeti Színház

Több évszázados, mégis friss művel nyitotta pénteken este új évadját a Szegedi Nemzeti Színház. A veronai szerelmes gyerekek, Romeo és Júlia közismert, mégis újból és újból átélte tragédiáját nézte végig a színház közönsége. Több mint száz éve, 1844-ben játszotta először Shakespeare e halhatatlan művét a pesti Nemzeti Színház és a napjainkban csaknem négyszáz éves darab azóta számtalanszor szerepelt már fővárosi és vidéki színpadokon. A történet szálai, a mese változata még régebbi korokba, ezredékekre is nyúlik vissza, hiszen — mint az irodalomtörténet számontartja — már az ókor nagy írójánál Xenophonnál is megtalálható. Országokon, korokon vándorolt tovább a téma számos szerzőn át Boccaccio egy késői követőjéhez, Bandellohoz, majd a francia irodalomba, ahonnan Brook verses angol széphistóriájába került, hogy innen megihlessen az író lángelme, Shakespeare fantáziáját is. S megszületik a dráma, amely az emberi érzések egyik legnagyobbikának a szerelemnek tüzeivel a múlt ezredéveiből a jövő évszázadaiba, s ki tudja, talán évezredeibe is világít.

Shakespeare e tragédiájában a gátat nem ismerő, izón lángoló, már-már tébolyult szerelem hőmpolygását és lírai hullámzását vitte színpadra. Végzetes tévedés lenne azonban, ha Romeo és Júlia drámai történetében pusztán két szerelmes fiatal tragikus végű kapcsolatát látnánk, s a művet csupán szerelmi történetnek tekintenénk. Kétségtelen, hogy a tragédia egyben az igaz szerelem felmagasztosulása is, de semmiképpen sem szajhásztuk el a mű egészének koncepciójától. E műben ugyanis — és éppen ebben rejlik az angol drámaalköltő igazi nagysága — sokkal erőteljesebben, mint bárhol is előjelenél, szíles körképet fest arról a társadalomról, amelynek talaján efféle halálvirágok teremhetnek. A városállamokra töredézet Itália egy kis darabján, Veronában, miközben az arisztokrácia hatalmát mindinkább lerántó pénzoligarchák és patriciusok uralma születik meg, családi ellentétek, gyűlölködések, vérre menő viszálykodások élnek. Ezek az ember-telen, sokszor már az eredetüket sem ismerő gyűlölködő hagyományok mérgezik egy tisztulónak induló kor levegőjét, s kegyetlen marokba szorítják a belülről kitörni akaró és érzelmeik, nemesebb indulataik szavára hallgató fiatalokat. Így esik áldozatává ezeknek az ember-telen viszálykodásoknak a két rajongó veronai szerelmes Romeo és Júlia. Tragédiájuk komor szikere Shakespeare-nél látszólag talán a véletlenek sorozatán gúrdul előre, de a hajtóerő mégis ezekben az okatlan harcokban, az emberi érzésekből való kieteközésben, a féktelen gyűlölködésben rejlik.

A szerelem áll a középpontjában az angol reneszánsz e megkapó tragédiájában, de Shakespeare valószínűleg az esztelen gyűlölködéssel, a magába zárkózó gögősséggel szemben írt társadalmi jelentőségű művet. Ez ami felemelő, sőt a legfel-emelőbb ebben az alkotásban. Bármennyire is furcsán hangzik, — tragédiáról lévén szó — végeredményben műve optimista szellemet sugároz. Igaz ugyan, hogy a mindjobban sűrűsödő tragédia fojtogató kegyetlenségében az ostoba ellentétek összecsapásában el kellett búsnia az ifjú szerelmeseknek, de szerelmük tragikus vége egyben a tragédiát előidéző okok áttörhetlenné látszó sötét kapuját is megnyitotta. Az epilógusban az író szinte felkapja a háromnapos lángolás után tragikusán kihunyó szerelem tüze-

nek parazsát, hogy a békült veronai ellenségeskedőkkel felélesztve, egy igazabbnak tűnő társadalom előtt világítsa meg az utat.

A Szegedi Nemzeti Színház e nagy hagyományú és elmélyült felkészülést igénylő tragédiát bátor és meglepően sikeres előadásban vitte színre. A bátorságot mindenekelőtt arra értjük, hogy többségében nem annyira rutinos, vagy mondhatjuk értebb színpadit felkészültséggel rendelkező művészekre bízta Shakespeare alakjainak meglevenítését, hanem fiatal, többnyire pályájuk elején álló színészekre. Mindenekelőtt a címszereplőkre, a főiskolát most végzett, de már nem ismeretlen Pap Évára és Mécs Károlyra gondolunk. Talán nélkülözniük kellett néhol játékuiban azt a kiforrottságot, elmélyültebb szerepfelfogást, amelyet a klasszikusokhoz szokott színészek játéka nyújt, de bőségesen kárpótolta a közönséget ifjúságuknak, fiatalos rajongásuknak illúzióitkeltő, valóssággal ösztönösen áradó bája, megragadó hangulatteremtő ereje. Különösen vonatkozik ez Pap Évára, aki nál finom észrevétlenséggel zajlott le szemünk előtt a csitriből tragikus hősnővé érésnek folyamata. A drámai fordulópontot is jelentő Tybalt halálától mutatkozott ez meg szembetűnően a klasszikus dráma eszközeivel. Meggyerősen szerepének legjellemzőbb vonásait mutatta fel Mécs Károly is de nála — talán az indítás kis később volt miatt — kevésbé mutatkozott meg az a fejlődés, átalakulás, amelylyel a szerelemre könnyen lobbanó siheder férfitársa keményedik, tragikus, erőteljes hőssé válik. Mindketten mégis nagy és szép feladatnak tettek eleget, értékes követ rakták le művészi pályakez-

A népes szereplőgárda más, fontos posztján is találkoztunk fiatal színészekkel, akik közül Király Levente sokszínű játékát kell említenünk első helyen. A lényegét találta meg Mercutio-nak, e mindig derűs, melegsívű és nagylelkű fiúnak, akinek e vonásai rokonszenvesen álltak élénk alakításában. Bár epizód-szerű a Capulet ház egyik szolgájának, Gergelynek figurája, mégis már itt, külön kell megemlítenünk mert Mentes József megformálásában e valóban clown-sze-

rű figura olyan légkört teremtő tudott lenni a cselekményindításában, amilyennek funkciójánál fogva szánhatta az író művében. A fiatalok közül Benbolio határozott vonásokkal felrajzolt alakját Várady Szabolcs alakításában, Hegedűs László karikatúrisztikus Sámsonját és Jászai László erős feszítettégű Tybaltját dicsérhetjük. Az ifjú Páris grófot, ha kissé talán bizonytalannabbul is, de rokonszenves hűséggel formálta meg Újréti László.

A drámai cselekményszöves szempontjából igen jelentős Júlia dajkájának szerepe, amelyben Shakespeare nyers természetességű, eredeti ízű, derűs népi figurát rajzolt meg, s a szegedi színpadon ennek megfelelő átgondoltan felépített játékkal állította élénk Miklós Klára, Hasonlóképpen fontos funkciójú a bölcs Lőrinc barát is, akit Kiss Ferenc meleg emberi színekkel felruházva, inkább a derűsebb oldalairól fogott meg. Karakterisztikus, határozott ábrázolást kaptunk Kátay Endrétől, a Capulet-család fejeként, feleségét pedig Radnóthy Éva tartalmasan formálta meg. Az öreg Montague Károly István méltóságteljes művésze hitelesítette. Verona hercegeként — s mintegy narrátorként is — Pagonyi Nándor szép szövegmondásával állított keretet a cselekményhez.

A sikeres és egészében véve megkapó előadás, a népes szereplőgárda egybeforrottsága a színház új főrendezőjének, Szendrői Józsefnek rendezői tudatosságát, a Shakespeare-tragédia szellemébe, valódi mondanivalójába helyzkedését, nagymértékben dicséri. Azt pedig, hogy az előadás ilyen pergő lehetett, alapvetően segítette elő Makai Péter ötletes díszletmegoldása, amely az egykori Shakespeare-i színpad egyszerűségéből kiindulva szerencsésen alkalmazta a modern színpadtechnika lehetőségeit. A tragédia számos filozófiai és lírai szépsége Mészöly Dező szellemes fordításában tette különösen élvezetessé a darab egy-egy jelenetét, bár néhol nem ártana, ha a rendezés és a színészek még inkább törekednének a szó művészetére is, amely olyannyira szerves és elengedhetetlen velejárója Shakespeare drámai alkotásainak.

Lőkös Zoltán

Megnyílt a budapesti bélyeg-világkiállítás

A Nemzetközi Bélyeg Szövetségnek, a FIP-nek a védnöksége alatt a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége szeptember 23-ától október 3 között tartja a Budapest, 1961. elnevezéssel az idei nemzetközi bélyegkiállítás. A világ minden tájáról mintegy 40 országból küldték el legszebb, leggyönyörűbb válogatott gyűjteményüket a felatelisták. A hatalmas anyagot, 250 hazai és 650 külföldi bélyegeit csaknem 3000 táblán négy helyen állítják ki: a Szépművészeti Múzeumban, a Múcsarnokban, az építők Rózsá Ferenc Művelődési Házában és a Műjéppálya klubjában.

A világ bélyeggyűjtőinek és gyűjteményeinek nagyszabású budapesti találkozója szombaton délelőtt ünnepélyesen nyitották meg. A megnyitón részt vett dr. Münnich Ferenc államminiszter, Kossa István közlekedési és postaügyi miniszter, a MABOSZ vezetői, s számos hazai és külföldi gyűjtő.

A vendégeket Kövesi Béla postavezérigazgató, a rendezés

elnöke üdvözölte, majd Kossa István közlekedési- és postaügyi miniszter mondott ünnepi beszédet, s a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében köszöntötte a kiállítás hazai és külföldi résztvevőit, a vendégeket. (MTI)

Ne keltsünk hangulatot a kereskedelem ellen — szokták mondani a kereskedelmi vállalatok vezetői, ha az újságíró tollhegyre tűz valami rendellenességet. S rendszerint így érvelnek a bírálóit ellen: a verők többsége ideges, szégyes.

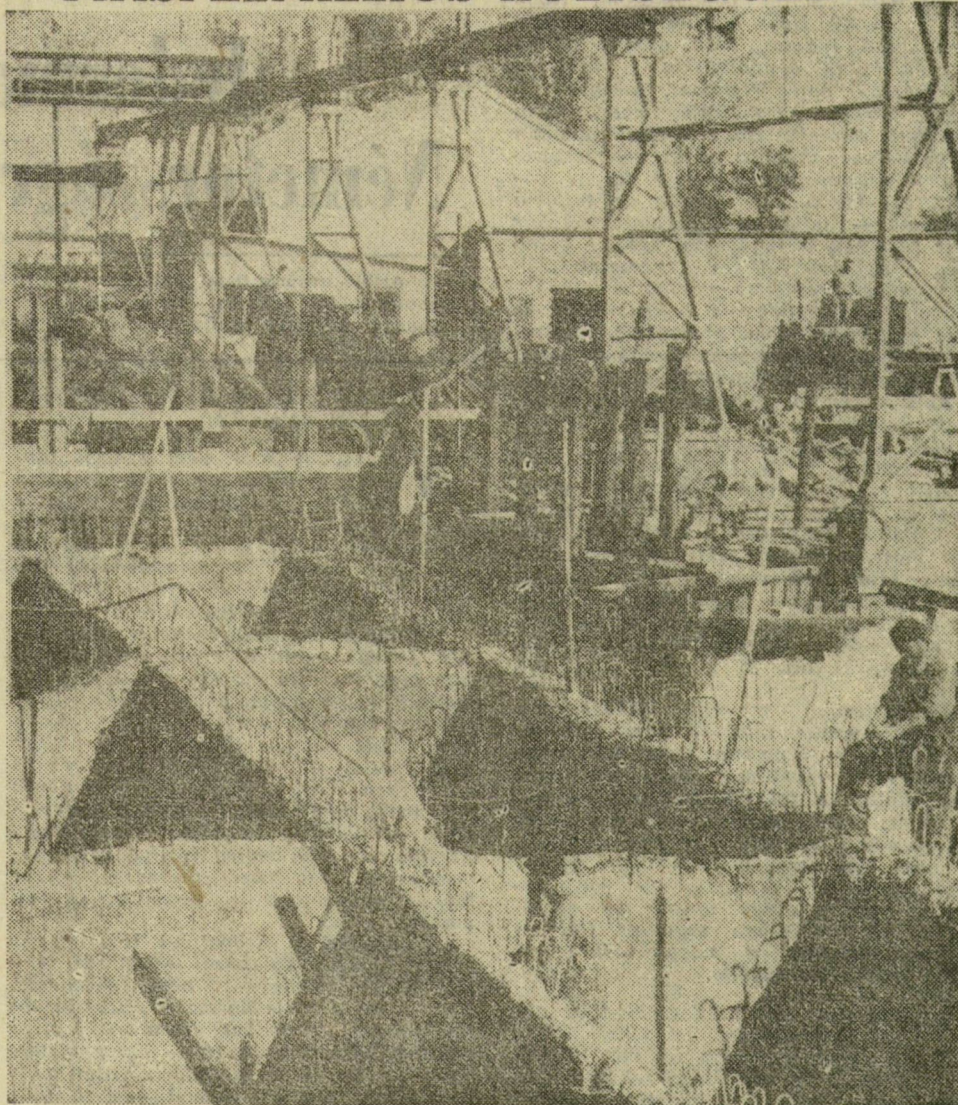
Gondolom, e néhány sor után engem is az ideges és szégyes emberek közé sorolnak majd. Nem is tiltakozom, e sorok is tanúsítják, nem vagyok valami türelmes ember. No

de az vesse rám az első követ, aki kiállta volna szó nélkül a Széchenyi téri 40-es számú házárda egyik eladójának megrendíthetetlen türelmét.

A sors úgy hozott össze vele, hogy körmöpköltre éhezünk, s ebből a boltból szerettem bebiznólköröm-szükségletünket. Nemcsak én, mások is, akik tanúi voltak beszélgetésünk hiteles történetének. Azt kértem, a hentesbárdal csapkodja meg a kisüt, a csülköket,

hogy ne kelljen oda haza még a télen pincében felejtett kéri. — Az akkor rozsdás baltával elvégezni ezt a műveletet. A rendíthetetlen türelmű kiszolgáló így válaszolt: »Mi ilyesmire nem érünk rá. Megvár-tam, míg jóformán kiürült a bolt, aztán ismét kértem, segítsen rajtam, helyesebben a megvásárolt csülkökön. Miután határozottan nemmel felelt, fordítottam a szót: »Kérem szépen, a maszek világban a rek is idegessé válnak. N. P.

MÁSFÉLMILLIÓS KÖLTSÉGGEL...

(Somogyiné felv.)

Mintegy másfélmillió forintot költséggel modernizálják a Szegedi Falemezgyár gözőlő üzemét. Eddig a megpuhult, áztatott rönköket forró vízből szedték ki a munkások, s vitték a hámozógépekhez. Most a rég igazlőmedencéket átalakítják. Pere-mét megmagasítják és melléjük egy szivattyúházat építenek. A szivattyú segítségével víztelenítik majd a medencéket, s ezzel megkönnyítik a dolgozók munkáját. Az átalakítási munkák határideje október 30. Gyorsítani kellene a tempót, hogy a tervezett határidőre befejezzék a munkát. A múlt hét közepén ugyanis még csak a szivattyúház fenekét betonozták. Képünk az építkezésről készült.

Drágulás Ausztriában

Bécsben közzétett hivatalos adatok szerint Ausztriában az elmúlt évhez viszonyítva több mint öt százalékkal emelkedtek az árak. Az idén februárban jelentették be, hogy a villamos viteldíjak 2,20 schillingről 3 schillingre emelkednek. Emelkedett a vasúti jegyek, az autóbusszok közlekedés, a kenyér, a péksütemény, a liszt, a cigaretták, a tisztálkodási cikkek, az edények és az elektromos háztartási gépek ára is.

A vendéglőkben jelentősen emelkedt a menü-árak. A bútorok 3-8 százalékkal drágultak és drágábbak lettek a mozijegyek is. (MTI)

Több mint egymillió látogató Brnoban

Pénteken délelőtt lépte át a brnoi nemzetközi vásár kapuját az egymilliomodik látogató. Különböző országokból, köztük Magyarországról eddig mintegy 18 000 vendég érkezett. Az ország különböző részéből naponta mintegy kilencszáz autóbussz, és számos különvonat szállítja az érdeklődőket Brnoba.

Háromszáz folyóirat várja a Somogyi-könyvtár olvasóit

A kényszerűen meghosszabbodott nyári szünet után, frissen festett falakkal, ragyogó tisztán várja látogatóit a Somogyi Könyvtár ismét megnyílt olvasóterme.

Könyvtárunkban közel háromszáz periódikus kiadányt, folyóiratot, heti- és napilapot, valamint más időszaki szemlét talál az érdeklődő — mondja dr. Péter László tudományos főmunkatárs. — A hazai folyóiratok, lapok közül 151 jár, a szovjet és népi demokratikus időszaki kiadványok közül 96 jön rendszeresen, s a tőkés országokból is 35. Lényegében ugyanennyit rendelünk meg a következő évre is. Minden jelentősebb hazai folyóirat és lap megtalálható nálunk, beleértve olyan szaklapokat is, mint például Élelmészeti Ipar, Kisállattenyésztés, Méhészet stb. A külföldiek közül említésre méltók a szovjet kiadványok, melyeket az olvasóteremben külön állványon gyűjtünk. A több mint negyven szovjet folyóiratot nem sorolhatom föl, de mondhatom, hogy a gazdag választék majdnem mindenféle érdeklődést képes kielégíteni.

— Megtalálhatók könyvtárunkban a szomszédos baráti országok magyar nyelvű időszak kiadványai is, elsősorban a társadalomtudományi és irodalmi folyóiratok, mint a csehszlovákiai Irodalmi Szemle, romániai Igaz Szó, Korunk, Utunk, vagy képes hetilapok, mint a pozsonyi Hét, a marosvásárhelyi Új Élet, de sok más, technikai jellegű lap is, mint pl. a kedvelt Tudomány és Technika, amely szintén Pozsonyban jelenik meg. Sok képeslap, szaklap érkezik a Német Demokratikus Köztársaságból is. Rendszeresen jönnek a kommunista pártok lapjai is, a Pravda, az Humanité, a Daily Worker, a Volksstimme, s több más napilap is.

— Tapasztalatunk szerint olvasóközönségünk nem eléggé ismeri azokat a lehetőségeket, amelyeket olvasótermünk, folyóiratállományunk teremt. Szeretnénk, ha folyóirataink az eddiginél jobban ki lennének használatba, többen keresnék és olvasnák őket. Könyvtárunk arra is kész, hogy újabb folyóiratokat is megrendeljen, ha erre alapos és tartós igény mutatkozik.

A nomádok között ismeretlen a szívbj

Izraeli orvosok egy csoportja utóbbi időben kutatásokat végzett a Negev sivatagban élő beduin törzsek között. Megállapították, hogy a nomadizáló beduinoknál a szív és a vérkeringés megbetegedései jóformán ismeretlenek. Véleményük szerint ez a nomádok tökéletes lelki egyensúlyával és sajátos étrendjével magyarázható.